

Besöksprogram¹ Region Gotland

Måndagen den 9 oktober

15.00 **Landar på Bryssels flygplats Zaventem**

Transport: [Buss 12](#) till Trône-hållplatsen (biljett kan köpas i maskin vid busshållplatsen på flygplatsen alternativt med betalkort på bussen)

16.30 **Stockholmsregionens Europakontor – er förlängda arm i Bryssel**

Anne Andersson, VD

Anna Tranberg, EU-handläggare

Rebecca Timm, strategisk kommunikatör

Inlägg från Ulrika Palm, EU-handläggare, SKR:s Brysselkontor

Adress: Stockholmsregionens Europakontor, Avenue Marnix 28, 1000 Bryssel

17.45 Transport till och incheckning på **Floris Hotel Arlequin**

Adress: Rue de la Fourche 17–19, 1000 Bryssel

19.30 **Middag på [Chez Léon](#)**

Adress: Rue des Bouchers 18, 1000 Bryssel

Tisdagen den 10 oktober

08.45 Samling på Stockholmsregionens Europakontor

09.00 **EU:s transport- och näringspolitik från ett svenskt perspektiv**

Gustaf Molander, transportråd, Sveriges ständiga representation vid EU

Adress: Stockholmsregionens Europakontor, Avenue Marnix 28, 1000 Bryssel

09.45 **Fikapaus**

10.00 **Samtal om ö-perspektivet i EU-politiken**

Massimiliano Cambuli, Sardiniens Brysselkontor

Anton Nilsson, Ålands landskapsregerings ministerråd i Bryssel

Steve Mifsud, teknisk attaché, Gozo regionen

Adress: Stockholmsregionens Europakontor, Avenue Marnix 28, 1000 Bryssel

¹ Med reservation för eventuella ändringar.

- 11.30 **Innovation och forskning**
Sanna Sjöblom, Policy Officer, Universitetsalliansen Stockholm Trio, om EU:s forsknings- och innovationspolitik – vad händer nu och framåt ?
Adress: Stockholmsregionens Europakontor, Avenue Marnix 28, 1000 Bryssel
- 12.45 **Lunch**
Vi reflekterar över intryck och frågor.
- 14.00 **Transport**
Tunnelbana 2/6 mot Elisabeth från Trône till Arts-Loi
Tunnelbana 1/5 mot Stokkel/Hermann-Debroux från Arts-Loi till Merode
- 14.30 **Structural Reform Support**
Caspar Richter, Leticia Lopez-Joya och Markos Sofroniou
EU-kommissionens generaldirektorat för strukturellt reformstöd (DG REFORM), enheten för hållbar tillväxt och företagsmiljö
Adress: DG REFORM, Avenue de Tervueren 41, 1040 Bryssel
- 15.45 **Transport**
Tunnelbana 1/5 mot Gare de l'Ouest/Erasmus från Merode till Maelbeek
Promenad från Maelbeek till Europaparlamentet (800m)
- 16.30 **Europaparlamentets arbete med miljö-, vatten- och ö-frågor**
Nils Torvalds, Europaparlamentariker, Svenska Folkpartiet, Finland
Ledamot i miljöutskottet, budgetutskottet, ersättare i
industri/energi/forskningsutskottet, vice-ordförande i den tvärpolitiska gruppen för hav, floder, öar och kustområden (Searica)
Adress: Europaparlamentet, Rue Wiertz 60, 1047 Bryssel
- 17.30 **Reflektionstid**
Adress: Stockholmsregionens Europakontor
- 19:00 Middag Rue du Trône, 141

Onsdagen den 11 oktober

- 09:30-11:00 **European week of regions and cities:**
After the European Parliament's resolution on island regions: what's next?
An interactive, high-level dialogue with representatives of EU institutions and bodies, organisations and civil society representatives will identify key elements

and solutions to shape an EU Strategy for islands, in line with the EU Parliament resolution of 7 June 2022 and the priorities of the Spanish Presidency of the Council of the EU. The event is organised in cooperation with the Ionian Islands Region and the Regional Councillor of the Region of Crete, Mr George Alexakis.

Jacques Delors building, JDE 52, 101, rue Belliard

11:30

Avfärd mot flygplatsen

Aktuella EU-frågor, strategiskt samarbete och påverkan – Bryssel 9-11 oktober 2023

Bakgrund till programpunkten måndag den 9 oktober

16.30

Stockholmsregionens Europakontor – er förlängda arm i Bryssel

Region Gotland är medlem i Stockholmsregionens Europaförening som även driver Europakontoret. Programmets första anhalt blir ett besök på Europakontoret, ofta kallat Brysselkontoret. I det här mötet får vi ta del av vad kontoret arbetar med, hur de tar tillvara medlemmarnas intressen, och vad som är på gång i Bryssel. Vi får även ta del av hur SKR arbetar.

Frågor: Vilka strategiska frågor bevakar Europakontoret för sina medlemmars räkning? Hur går det till när Stockholmsregionen utarbetar sina ståndpunkter? Hur samarbetar Europakontoret med andra kontor och SKR? Vilka frågor på EU-nivå bedömer Europakontoret kommer stå i fokus under 2024-2025? Vad ser Europakontoret som framgångsfaktorer hos medlemmen i att använda sig av Europakontorets tjänster? SKR:s inriktning avseende EU-bevakning och påverkan, hur kan en region agera för att använda den kanalen i Bryssel?

Vårt budskap: Region Gotland vill stärka sin bevakning av strategiska EU- frågor som är av störst vikt för Gotlands utveckling. Vi vill använda Brysselkontoret mer. Vi vill utveckla arbetsformerna med Brysselkontoret så att värdet av vårt medlemskap stärks.

Vi reflekterar över hur vi arbetar idag på hemmaplan med EU-bevakning, vilka möjligheter vi ser med att använda Europakontoret mer, samt vad vi skulle kunna förändra i våra egna arbetsformer och frågefokus för att ta tillvara mervärden med vårt medlemskap i Stockholmsregionens Europaförening.

Länk: [Stockholm Region FrontPage | Stockholm Region](#)

Bakgrund till programpunkterna tisdag den 10 oktober

09.00

EU:s transport- och näringspolitik från ett svenskt perspektiv

Representationen arbetar för att ta tillvara Sveriges intressen och påverka frågor i en för Sverige fördelaktig riktning. I det här passet finns möjligheter att ta del av hur det arbetet går till och signalera vilka frågor som är av vikt för Gotland.

Ö-läget gör att det gotländska samhället och dess näringar är helt beroende av infrastrukturförbindelser som går att lita till med fastlandet. Yttre omständigheter påverkar Gotland: klimatförändringar som medför behov av anpassning; geopolitiskt läge; marknadsförutsättningar med globala priser och räntor. Därtill finns det omfattande behov av investeringar för grön omställning inom transporter och boende, elektrifiering och en hållbar vattenförsörjning. I näringslivet finns behov av digitaliseringslyft.

Frågor: Vilka är de mest aktuella frågorna inom infrastruktur- och näringspolitik som Representationen arbetar med? I vad mån samarbetar Representationen med regional nivå i Sverige för att ta tillvara Sveriges intressen?

Vårt budskap: Gotland har potential inom e-flyg och energiomställning att bli en hub i Östersjön som knyter samman regioner på östra och västra sidan av Östersjön. Det kräver europeiskt samarbete och flernivåsamverkan. Vi vill att Sverige tar tillvara Gotlands geografiska läge när det gäller e-flyg och energiomställning.

Transportsystemet behöver öka takten i den gröna omställningen.

Omställningskostnaden för en säkrad grön tillgänglighet måste bäras av EU och medlemsländerna, inte av öbor. Ingen region ska lämnas på efterkälken.

Färjetrafiken måste ses som Gotlands landsväg till fastlandet och måste därför vara en del i den nationella infrastrukturen och infrastrukturplaneringen.

God tillgänglighet i trafiken mellan Gotland och fastlandet inte bara är viktigt för Gotland, utan också viktigt för landet som helhet ur ett livsmedelsberedskaps- och totalförsvarsperspektiv.

Gotländska ståndpunkter om kommunikationerna till och från Gotland

Snabba, täta och säkra överfarter med färja

Tur och retur med flyg över dagen till hela Sverige

Resor och transporter i linje med klimat- och miljömål

Konkurrenskraftiga priser

En nordlig och en sydlig fastlandshamn, samt en reservhamn på Gotland

Ett trafiksystem för beredskap och samhällsnytta.

Vi reflekterar över samstämmighet i Representationens arbete med nationella EU-prioriteringar och Gotlands diton. Vi reflekterar över Gotlands geografiska läge, som medför möjligheter att ta tillvara, och vilka behov vi ser av att signalera och

kommunicera för att få stöd på plats i Bryssel för vår potential.

Länk: [Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/utrikespolitiska-ambassader-och-representationer/regioner-och-landstammar/region-gotland)

10.00

Samtal om ö-perspektivet i EU-politiken – särskild inbjudan

Den här sessionen sker i form av ett samtal syftande till att: dela erfarenheter med varandra kring vårt regionala utvecklingsarbete, ta del av andra ö-regioners arbete med att bevaka ö-lägesfrågor på plats i Bryssel, samt diskutera hur vi skulle kunna förstärka våra möjligheter att samarbeta.

I nuläget kanaliseras Region Gotland sitt internationella arbete kring insularitet genom CPMR och då främst genom Island Commission, samt genom att delta i OECD:s policydialog om öar. Region Gotland har genom Filip Reinhag en representant i Regionkommittén. Därtill har projektarbetet startat med OECD, Grekland och Kroatien kring öars ekonomiska utveckling och medborgarnas välbefinnande.

Programpunkten har koppling till den politiska workshop vi besöker i European Week of Cities and Regions den 11 oktober.

Frågor: Hur arbetar ni med att ta tillvara er ö-regioners intressen i Bryssel? Vilka strategiska frågor bevakar ni? Vilka individer och organ i Bryssel odlar ni kontakter med? Vad ser ni för potential för att stärka genomslaget för ö-lägesfrågor i Bryssel? Nationellt? Inom vilka politikområden finns det möjlighet att flytta fram positionerna? Hur skulle vi som ö-regioner framgångsrikt kunna betona och lyfta fram det som vi bidrar med i Europa?

Vårt budskap: Vi välkomnar de initiativ som bl a EU-parlamentet tagit kring insularitet. Vi ser behov av att intensifiera opinionsbildning kring insularitet på EU-nivån. Det är dock ofta nationella policies som behöver ö-säkras. Vi behöver därför fortsätta ta fram mer kunskap, analys och ringa in policyimplikationer kring insularitet. Och utifrån det agera.

Det är en styrka att kunna lyfta fram olika erfarenheter av ö-ighet. Ö-regioner från norra, västra och södra Europa behöver samarbeta mer.

Det finns ett möjlighetsfönster att öka medvetenheten om insularitet nu med tanke på ny mandatperiod i Bryssel och framtidsdiskussioner om sammanhållningspolitiken.

Vi reflekterar över vår regionala utvecklingsplanering och vårt regionala utvecklingsarbete, det analys- och opinionsbildningsarbete vi i Region Gotland bedriver i nuläget kring insularitet, över de arenor och kanaler vi använder, i vad mån EU-arenan kan nyttjas mer för att ta frågan om ö-faktorer framåt i en svensk kontext.

11:30

Ramprogrammet för Horisont Europa och framtidens europeiska forsknings- och innovationspolitisk

Strategiskt har Gotland i genomförandeprogrammet av RUS ökat fokus på innovation i det regionala utvecklingsarbetet. För att nå de långsiktiga målen, behöver arbetet med att stimulera innovation och förnyelse fram till 2027 bygga på :

- Analys av specialisering inom våra styrkeområden för att ringa in behov av transformation/förändring, stödfunktioner och möjliggörare
- Kompetensutveckling hos främjandeaktörerna kring innovation
- Metodutveckling för att stärka samverkan mellan företagens innovation och det akademiska systemet
- Samverkan med kompetenser belägna i andra regioner och internationalisering

Smart specialisering är den strategiska metod som kommissionen avkräver samtliga regioner för att kunna ta del av innovation. OECD Territorial Review Gotland rekommenderar Gotland att: 1) understödja framväxten av ett företagsfrämjande ekosystem som fokuserar på ö-specifika utmaningar (som omfattar att fortsätta satsa på acceleratorprogrammet, stärka digitaliseringskompetensen hos små- och medelstora företag, satsa på ung företagsamhet); 2) addera värden till de sektorer som ringats in i Gotlands smarta specialiseringsstrategi (öka utbyten mellan olika satsningar och mellan styrkeområdena, fortsätta främja jord-till-bord kulturen, ta tillvara speldesignstudenterna, arbeta strategiskt med KKN/KKB); 3) förbättra Gotlands strategiska framsyn avseende kompetensbehov och stärka förmågan till vidareutbildning.

Frågor: Hur samordnar EU-kommissionen innovation mellan olika politikområden? Vilken betydelse har flernivåsamverkan för att ta tillvara innovationskraften regionalt? Hur kan en ö-region använda sig av EU:s fonder och program för att stärka innovationssamarbetet dels med andra liknanden regioner, dels med täta innovationsregioner? Vad gör Stockholm Trio på plats i Bryssel? I vad mån får ni genomslag? Vilken roll spelar det arbetet för Stockholmsregionens innovation och forskning? Kontakter med gotländska företrädare? Vilja och förutsättningar att samarbeta mer med oss på Gotland i ansökningar till EU:s forsknings- och innovationsutlysningar?

Vårt budskap: Innovation sker i alla regioner, i alla verksamheter och branscher. Sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken bidrar till stärkt innovationskraft på Gotland. Besöksnäringen, mat- och livsmedel och energiomställning är våra regionala styrkeområden. Ö-läget ger särskilda förutsättningar för specialisering, skalbarhet och export. På Gotland har bland annat satsningar med stöd av regionalfonden vid SPG och ALMI stärkt Gotlands innovationskraft inom Gotlands styrkeområden.

Grön och digital omställning medför ändrade och nya funktionella samband mellan landsbygdsregioner och stadsbygder. Gotland har potential att bli en energi-ö som nettoexporterar grön el.

Samarbetet mellan starka europeiska innovationsregioners institutioner och ö-regioner och rurala regioner behöver stärkas för att ta tillvara potentialen i alla regioner.

Vi reflekterar över vad vi lägger i begreppet platsbaserad innovation, vilka funktionella samband Gotland behöver stärka med huvudstadsregionen och andra innovationsstarka svenska regioner, hur fokus på innovation och smart specialisering kan bistå oss i att prioritera regionala insatser och EU-samarbeten.

Länk till [Universitetsalliansen Stockholm trio - Stockholms universitet](#)

Länk till [Strategi för smart specialisering i Gotlands län 2021 - 2027](#)

Länk till [Genomförandeprogram för klimat, miljö och energi \(gotland.se\)](#)

Länk till [Näringslivets förutsättningar och innovation \(gotland.se\)](#)

Länk till [Home - Smart Specialisation Platform \(europa.eu\)](#)

12.45

Lunch

Vi får möjlighet att reflektera kring frågor och intryck med Anne Andersson och Anna Tranberg från Brysselkontoret.

14.30

Structural Reform Support

Vi besöker DG REFORM. Vi får i det här passet möjlighet att tala om våra förväntningar på det av DG REFORM finansierade projektet ”Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies of Croatia, Greece, and Sweden”. Projektet inleds den 2 oktober 2023 och ska pågå i 24 månader. Arbetet leds av OECD.

DG REFORM arbetar med att underlätta strukturreformer. I Sverige har norra Sverige använt sig av samma stöd för att arbeta med gleshet.

Det projekt som Gotland och Sverige deltar består av ett antal leveranser. Målet är att förbättra styrningssystem på flera nivåer samt att utforma, utveckla och implementera effektiva strategier för öarnas ekonomi, inklusive att främja den gröna och digitala omställningen, och förbättra medborgarnas välbefinnande. däribland ökad kunskap om flernivåstyrning med utgångspunkt i insularitet och jämförelser med andra ö-regioners hantering av utmaningar och möjligheter. Projektet ska leverera handlingsplaner som ska antas/genomföras nationellt/regionalt/lokalt. Projektet kommer även ta fram verktyg och testa metoder för att driva en platsbaserad utveckling med Gotland och Öckerö som svenska exempel.

Frågor: Vilka framgångsfaktorer ser DG REFORM för att ta hand om projektresultat och implementera dem nationellt? Vad är viktigt att kommunicera kring, under

och efter projektet?

Vårt budskap: Vi är mycket nöjda med att möjligheten nu finns att arbeta tillsammans med nationell nivå kring insularitet i Sverige inom ramen för projektet. Det är en stor fördel att få genomföra projektet med länder som kommit längre än Sverige. Vi ser många fördelar med att genomföra arbetet i form av ett tidsbegränsat projekt med nationell nivå, inte minst för att det blir ett gemensamt lärande och att det tidsmässigt ligger i linje med att revidera Sveriges landsbygdsstrategi. Vi är angelägna om att Sverige tar till sig erfarenheter från andra EU-länder kring ö-lägesfaktorer och hur det påverkar utformningen av nationella strategier.

Vi reflekterar kring förväntningar och förhoppningar vi har på nationell policyutveckling där ö-lägesfaktorer får genomslag, vad vi hoppas kunna uppnå genom att vara delaktiga i projektsamarbetet med Grekland och Kroatien under OECD:s ledning, hur vi kan ta tillvara samarbetet med nationell nivå för ökad genomslagskraft av en platsbaserad hållbar regional utveckling.

16.30

Europaparlamentets arbete med miljö-, vatten- och ö-frågor

Vi får i det här passet tillfälle att möta en finländsk ledamot, Nils Thorvalds. Nils sitter i 3 utskott, däribland som ordinarie i utskotten för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet samt budgetutskottet. Han har varit rapportör för avloppsdirektivet. I egenskap av rapportör, uppvaktas ledamoten av många intresseorganisationer och lobbyister. Nils Thorvalds är även vice ordförande i SEARICA – Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas Intergroup. Det är en gruppering som består av MEP från 23 medlemsländer och 6 politiska grupper. SEARICA arbetar för att haven, sjöar och floder ska utgöra ett tvärperspektiv i EP:s lagstiftningsarbete.

Frågor: Hur går beslutsfattandet till rent konkret? Om man tänker som en region, när och hur bör en region agera för att få genomslag för sina budskap vis-à-vis ledamöter och rapportörer i specifika lagförslag i EU-parlamentet?

Vilka frågor i dina utskott har varit de stora frågorna under den här mandatperioden? Vilka frågor kan vi förvänta oss skjuts på framtiden tills det nya parlamentet är på plats?

Status med avloppsdirektivet? Var är vi i processen? Och har kommissionen hört sammat svenska och finländska regioners yttranden?

Vad har SEARICA uppnått under den nuvarande mandatperioden? Hur säkerställer SEARICA dialogen med regionala företrädare?

Vårt budskap: Vi är angelägna om att erfarenheter från Gotland och Östersjöområdet kommer parlamentet till del. Vi värdesätter det arbete som SEARICA åstadkommer och i synnerhet öppenheten mot ö-regioner och samarbetet med CPMR.

Region Gotland har via TN yttrat sig 2022 över avloppsdirektivet. Av yttrandet framgår det att Region Gotland stödjer i grunden revideringen av avloppsdirektivet. Men vi är oroade över att förslaget skapar en basnivå med stora kostnader och liten miljönytta och tränger undan åtgärder mot mer angelägna miljöproblem.

Vi reflekterar: Region Gotland arbetar mot parlamentet främst genom de nätverk vi är medlem i, såsom CPMR. Vilka möjligheter ser vi för Gotlands del med fler kontakter med MEP? Vilka frågor skulle det handla om, och vilka kanaler in ser vi som effektiva att använda?

Länk till [EP Intergroup Seas, Rivers, Islands & Coastal Areas - The Intergroup \(searica.eu\)](https://searica.eu)

[Om mig – Nils Torvalds | Europaparlamentariker](#)

[Mitt arbete – Nils Torvalds | Europaparlamentariker](#)

Bakgrund till programpunkten måndag den 11 oktober

09:30-11:00

European week of regions and cities:

After the European Parliament's resolution on island regions: what's next?

Programpunkten ingår i European Week of Cities and Regions. Det är ett tillfälle att diskutera nuläget i EU-agendan kring ö-lägesfaktorer (insularitet) med andra politiska företrädare för ö-regioner och med rapportören i EU-parlamentet för rapporten [EU:s öar och sammanhållningspolitiken](#).

Ö-regioner har engagerat sig i olika konstellationer för att driva opinion, inte minst via CPMR och i samarbeten mellan Medelhavsöar och även i andra havsområden. I närtid antog Europaparlamentet den 7 juni 2022 rapporten "EU:s öar och sammanhållningspolitiken". Rapporten antogs med en överväldigande majoritet, 577 röster för, 38 emot och 10 som lade ner sina röster. Vid ungefär samma tidpunkt antog CPMR Island Commission [Gotlandsdeklarationen](#) den 13 maj 2022 med en inriktning mot en Pakt för EU:s öar, motsvarande de pakter som finns för städer och för landsbygder. Den följdes upp med [Palmadeklarationen](#) i februari 2023.

I grunden handlar det om två ansatser: 1) införandet av en insular dimension eller ö-säkringsmetod i EU:s lagstiftningsarbete, samt 2) utvecklingen av en struktur för etablerandet av en europeisk ö-strategi som gradvis inkluderar ö-lägesfrågor i olika europeiska riktlinjer/policies (ö-integrering) oavsett policyområde. De är budskapen i Gotlands- och Palmadeklarationerna.

Frågor: Vad går och bör vi som representanter för ö-regioner göra nu och fram till dess att nästa Parlament finns på plats? Hur förbereder vi oss för att upprätthålla dialogen om ö-lägesfrågor när det nya parlamentet tillträder?

Delegation

Förtroendevalda	Mobilnummer
Meit Fohlin	073-765 84 63
Andreas Unger	073-426 33 02
Filip Reinhag	073-642 07 19
Saga Carlgren	070-447 68 13
Eva Ahlin	073-962 67 00
Johan Malmros	070-726 30 74
Oscar Lindster	073-444 79 15

Tjänstepersoner	Mobilnummer
Annette Glover	073-9637758
Lina Holmgren	070-0832908
Roland Engkvist	0725-888008
Stefan Persson	070-4476774

Reseinformation

Vi ses på Visby flygplats efter säkerhetskontrollen 45 minuter före avgång, alltså kl 08:30 måndag den 9 oktober. OBS! Ingen incheckning på sträckan Visby-Bromma.

Datum	Avgångstid	Från	Till	Vem
9 oktober 2023	09:15	Visby	Bromma	Samtliga
9 oktober 2023	12:50	Bromma	Bryssel	Samtliga

De flesta av oss åker hem enligt resrutten nedan.

Avfärd från Bryssel senast kl 11:30, 101 rue Bélliard, till flygplatsen.

Datum	Avgångstid	Från	Till	Vem
11 oktober 2023	14:30	Bryssel	Bromma	Alla utom Meit och Roland
11 oktober 2023	18:45	Bromma	Visby	Alla utom Meit och Roland